

S E M I N Á R

Komisie rovnosti príležitostí žien a mužov KOZ SR (pre členky Komisie a pozvaných hostí), 8. - 9.10. 2009

<i>Názov seminára:</i>	NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2010 – 2013 - ODPORÚČANIA, AKTIVITY A ÚLOHY ODBOROVÝCH ZVÄZOV
<i>Organizátori:</i>	Komisia rovnosti príležitostí žien a mužov pri KOZ SR, Friedrich - Ebert Stiftung Slovensko
<i>Miesto konania:</i>	Penzión Hellene, Piešťany
<i>1. PREDNÁŠKA:</i>	AKTIVITY NA ZNÍŽENIE RODOVÉHO MZDOVÉHO ROZDIELU A PRÍKLADY Z INÝCH KRAJÍN ¹
<i>2. PREDNÁŠKA:</i>	MENTÁLNE MAPY PRE KVALITNÝ SOCIÁLNY DIALÓG NA PODPORU RODOVEJ ROVNOSTI
<i>Spracovateľka prednášok:</i>	Ing. Margita Barošová, Inštitút pre výskum práce a rodiny
<i>Stručný obsah prednášok:</i>	Pozri nasledujúce strany

¹ Pozri aktivity z minulej prednášky (z mája 2009).

AKTIVITY NA ZNÍŽENIE RODOVÉHO MZDOVÉHO ROZDIELU
(S OSOBITNÝM ZRETEĽOM NA ÚLOHU ODBOROV) – ZÁKLADNÉ OKRUHY

(TÉZY, NÁMETY NA DISKUSIU)

1. Angažovanie odborov v prospech prijatia samostatného zákona o rodovej rovnosti v odmeňovaní.
2. Angažovanosť – tlak odborov na príslušné orgány verejnej správy (vlády, VÚC a obce) v prospech skvalitnenia inštitucionálneho zabezpečenia rodovej rovnosti (napr. zriadenie tzv. focal points v jednotlivých rezortoch, ktoré by mali vo svojej náplni problematiku rodovej rovnosti v rámci pôsobnosti svojho rezortu, tieto by mali byť zriadené aj vo VÚC a v obciach)
3. Angažovanosť – tlak odborov na vládu v prospech prijatia zákonov v oblasti ďalšieho prehlbovania opatrení na zosúladenie pracovného a rodinného (súkromného) života.
4. Vyššia angažovanosť odborov v prospech zlepšenia kontrolných funkcií štátu v oblasti rovnosti odmeňovania (skvalitnenie metodiky inšpekcie práce, zavedenie pracovných súdov a pod.) ale aj v prospech plnenia si kontrolných funkcií odborov vyplývajúcich jej z príslušných zákonov alebo z uzatvorených dohôd.
5. Aktivizácia zástupcov odborov participujúcich v Rade vlády SR pre rodovú rovnosť (v exekutívnom a riadiacom výbore).
6. Prenášanie poznatkov zástupcov odborov v rôznych orgánoch na úrovni Európy a/alebo sveta (z odborových orgánov, orgánov Európskej komisie a pod.) na pôdu odborov vo vlastnej krajine (pre zvýšenie ich informovanosti).
7. Angažovanosť odborov za účelom zapojenia asociácií a zväzov zamestnávateľov do riešenia problematiky rodovej rovnosti, vrátane znižovania rodového mzdového rozdielu.
8. Zapojenie KOZ SR (Komisie pre rovnosť príležitostí žien a mužov KOZ SR) do rozpracovania aktivít Národného akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2010 – 2013.
9. Realizácia aktivít (kurzov, motivačných tréningov, tréningov v oblasti riadiacich zručností a pod.) v prospech zvýšenia sebauvedomenia, sebavedomia a riadiacich zručností žien – oborárov za účelom ich zvýšenia motivácie v prospech ich zapojenia do riadiacich funkcií v odboroch.
10. Vyššie zapojenie žien do odborárskych funkcií tak na úrovni KOZ SR, ako aj na úrovni odborových zväzov a odborových organizácií.

11. Realizácia mediálnych kampaní a iných kampaní zameraných na oblasť odstraňovania/znižovania rodových mzdových rozdielov.
12. Realizácia školení pre odborárskych funkcionárov pôsobiacich na všetkých úrovniach odborárskej hierarchie v záležitostiach rodovej rovnosti v odmeňovaní (vrátane problematiky rodovej segregácie a rodových stereotypov).
13. Ustanovenie tzv. focal points (osôb) v jednotlivých odborových zväzoch a odborových organizáciách, ktoré by boli zodpovedné za presadzovanie záležitostí rodovej rovnosti (vrátane rovnosti v odmeňovaní) v rámci svojej odborovej pôsobnosti.
14. Na úrovni KOZ SR a odborových zväzov konanie pravidelných odborných fór zameraných na oblasť rodovej rovnosti, s osobitným zreteľom na zníženie rodovej segregácie (horizontálnej, vertikálnej) a rodového mzdového rozdielu.
15. Komisia rovnosti príležitostí žien a mužov KOZ SR – zavedenie registra aktivít zameraných na znižovanie rodových mzdových rozdielov a ich pravidelné ročné vyhodnocovanie v rámci pravidelných odborných fór na úrovni KOZ SR, prípadne na úrovni jednotlivých odborových zväzov.
16. Komisia rovnosti príležitostí žien a mužov KOZ SR, prípadne samotná KOZ SR – pravidelné monitorovanie (štatistické) rodových mzdových rozdielov na národnej úrovni, na úrovni odvetví, na úrovni regiónov, atď. Osobitnú pozornosť venovať zmenám rodového mzdového rozdielu v čase krízy.
17. Pre potreby kolektívneho vyjednávania – spracovanie metodiky (príručky) zameranej na znižovanie rodových mzdových rozdielov.
18. Presadenie zakomponovania problematiky rodovej rovnosti (vrátane rovnosti v odmeňovaní) do kolektívnych zmlúv (podnikových a/alebo kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa), a to buď formou samostaného článku alebo formou jednotlivých ustanovení uvedených v iných článkoch zameraných na podmienky zamestnávania, pracovné podmienky, vzdelávanie, odmeňovanie a pod. Inou alternatívou je vypracovanie akčného plánu rodovej rovnosti (rovnosti v odmeňovaní), ktorý môže byť výsledkom samostatnej dohody sociálnych partnerov alebo môže tvoriť prílohu kolektívnych zmlúv.
19. V oblasti kolektívneho vyjednávania venovať pozornosť opatreniam zameraným na zosúladovanie pracovného a súkromného (rodinného) života (napr. podporovať flexibilné formy organizácie práce a pracovného času; rôzne druhy voľna pre rodiny s deťmi alebo s rodinnými príslušníkmi odkázanými na pomoc člena rodiny (zamestnanca); školenia organizovať tak, aby sa ich mohli zúčastniť aj rodičia s maloletými deťmi a/alebo zamestnanci s rodinnými príslušníkmi odkázanými na ich pomoc; zriaďovanie predškolských zariadení a/alebo poskytnutie finančných príspevkov na tieto aktivity a pod.).
20. Na úrovni organizácií - presadzovať zavádzanie pozitívnych (vyrovňavacích) opatrení zameraných na zvýšenie kvalifikácie žien a na širšie zapojenie žien do riadiacich pozícií

(koučing, mentoring). Napr. počas materskej dovolenky umožniť ženám zúčastniť sa rôznych školení v záujme zvýšenia si svojej kvalifikácie, prípadne v prospech zmeny svojej pôvodnej kvalifikácie.

21. Presadzovať zvýšenie miezd v nízkopríjmových povolaniach, kde majú najvyššie zastúpenie ženy.
22. Presadzovať zavádzanie katalógov pracovných činností založených na exaktných metódach hodnotenia práce, vrátane presadzovania ich pravidelnej revízie.
23. Presadzovať v organizáciách nediskriminačné praktiky v oblasti odmeňovania, vrátane nediskriminácie žien v oblasti vzdelávania a pracovného postupu. Osobitnú pozornosť venovať variabilným formám odmeňovania (odmenám, prémieam a pod.). Presadiť jednoznačné kritériá pre ich poberanie.
24. Presadzovať rast minimálnych mzdových taríf.
25. Podporovať presadzovanie žien do netradičných a lepšie platených povolání.
26. Realizovať pravidelné kontroly v oblasti rovnosti odmeňovania v podniku/organizácii.
27. Iné aktivity.

MENTÁLNE MAPY

PRE KVALITNÝ SOCIÁLNY DIALÓG NA PODPORU RODOVEJ ROVNOSTI

(NÁČRT TÉZ PRE VZÁJOMNÚ DISKUSIU)

1. Aktívna participácia odborov na rozpracovaní Memoranda vlády SR a KOZ SR o uplatňovaní rodovej rovnosti (chváleného vládou SR dňa 30.9.2009).
2. Angažovanosť vlády SR a odborov v prospech zapojenia zamestnávateľských únií a zväzov do riešenia problematiky rodovej rovnosti.
3. Zakomponovanie osobitných rokovaní o aktuálnom stave v oblasti rodovej rovnosti (najmä v čase súčasnej hospodárskej krízy) do tripartitných rokovaní na národnej úrovni.
4. Spoločné školenia funkcionárov odborov a zamestnávateľských zväzov v oblasti rodovej rovnosti (s využitím aktívnych, motivujúcich a kreatívnych metód vzdelávania, situačných a inscenačných metód, ktoré majú úzky vzťah ku konkrétnej praxi, skupinové riešenie problémov a úloh, atď.).
5. Spoločné školenia funkcionárov odborov a zamestnávateľských zväzov o poslaní sociálneho dialógu ako prostriedku v prospech zlepšovania ekonomického a sociálneho rozvoja krajiny a v prospech trvalej udržateľnosti sociálneho zmieru v krajine, ako aj o poslaní kolektívneho vyjednávania (ako jednej z foriem sociálneho dialógu) ako najoptimálnejšieho (najpružnejšieho) prostriedku pre stanovovanie podmienok zamestnanosti a pracovných podmienok zamestnancov a udržania sociálneho zmieru v danom podniku/organizácii (podnikoch, organizáciách).
6. Spoločné školenia funkcionárov odborov a zamestnávateľských zväzov v moderných technikách vedenia sociálneho dialógu a riešenia vzájomných sporov (s využitím moderných metód aktívneho učenia/vzdelávania).
7. Zriadenie tzv. focal points v oblasti rodovej rovnosti na ministerstvách a na ostatných orgánoch ústrednej štátnej správy a na všetkých úrovniach samosprávy.
8. Zvýšenie úsilia MPSVR SR pri aktivizácii zamestnávateľov v prospech ich zapojenia do súťaže "Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí" s osobitným zreteľom na dodržiavanie rodovej rovnosti v čase súčasnej hospodárskej krízy.
9. Spracovanie príručky pre vyjednávačov zameraných na oblasť rodovej rovnosti (a to tak pre zástupcov odborov ako aj pre zamestnávateľov).
10. Kampane vlády, odborov a zástupcov zamestnávateľov (aj zamestnávateľov samotných) v prospech zakomponovania problematiky rodovej rovnosti do sociálneho dialógu na všetkých stupňoch.

11. Šírenie príkladov dobrej praxe o zakomponovaní rodovej rovnosti do sociálneho dialógu na všetkých úrovniach.
12. Uzatváranie dohôd medzi odbormi a zástupcami zamestnávateľov a/alebo zamestnávateľmi o poskytovaní potrebných informácií zástupcom zamestnancov na všetkých úrovniach pre kvalitné vedenie vzájomného sociálneho dialógu v prospech posilnenia rodovej rovnosti na pracovisku, vrátane zlepšenia kontroly jej dodržiavania.
13. Zapojenie masmédií do propagovania dobrej praxe v prospech zakomponovania rodovej rovnosti do sociálneho dialógu na rôznych úrovniach (na úrovni tripartity, do bipartitných vyjednávanií na úrovni odvetvia, pododvetvia a pod., na úrovni organizácie).
14. Realizovanie konferencií, seminárov a pod. na úrovni vlády za účelom skvalitnenia sociálneho dialógu na všetkých úrovniach, a to aj s participáciou a aktívnym zapojením sociálnych partnerov.
15. Zakomponovanie presadzovania sociálneho dialógu v oblasti rodovej rovnosti do aktivít národného projektu v oblasti sociálneho dialógu.

V Bratislave 5. 10. 2009

Ing. Margita Barošová

Kontakt:

Ing. Margita Barošová
Inštitút pre výskum práce a rodiny
Župné námestie 5-6
812 41 Bratislava

Tel: + 421/ (0)2/20441 409
E-mail: barosova@sspr.gov.sk
<http://www.sspr.gov.sk>

Poznámka:

(adresy na Európsku nadáciu pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok so sídlom v írskom Dublinne)

Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok:

<http://www.eurofound.europa.eu/>

- Adresa na jej subsystem projektu Network – EIRO (Európske observatórium kolektívnych pracovných vzťahov) :
<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/>
- Adresa na jej subsystem projektu Network – EMCC (Európsky monitoring reštrukturalizácie – napr. reštrukturalizácie, konkurzy a pod.):
<http://www.eurofound.europa.eu/emcc/>
- Adresa na jej subsystem projektu Network – EWCO (Európske observatórium na monitorovanie pracovných podmienok):
<http://www.eurofound.europa.eu/ewco/>

* Do projektu Network je zapojený aj Inštitút pre výskum práce a rodiny – za Slovensko.

Adresy na webstránky niektorých štúdií (buletínov) a prednášok autorky² z oblasti rodovej rovnosti, sociálneho dialógu a minimálnej mzdy

---

Rodová rovnosť:

Štúdia: Monitoring rodovej segregácie na trhu práce – analýza dopadov transformačných zmien (2006):

<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2006/Barosova/Barosova-2006.pdf>

Buletín: Rodová rovnosť vo svete práce (2007):

http://www.sspr.gov.sk/texty/File/bulletin/Bulletin_05_07.pdf

Štúdia: Participácia mužov a žien v rozhodovacích pozíciách (2007):

<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2007/Barosova/BAROSOVA-2007.pdf>

Prednáška pre Komisiu rovnosti príležitostí žien a mužov KOZ SR 28.-29.5. 2009, Piešťany:

http://www.sspr.gov.sk/texty/File/prezentacie/Barosova/Rodovy_mzdovy_rozdiel.pdf

(Informácia o seminári je uvedená na nasledovnej stránke

<http://www.sspr.gov.sk/index.php?nodeid=178&lang=>

---

² V niektorých prípadoch aj s inými spoluautormi.

Štúdia: Uplatňovanie princípu rovnakého odmeňovania vo vybraných krajinách Európskej únie (2004):

http://www.sspr.gov.sk/texty/File/pdf/2004/barosova/Uplat_principu_04.pdf

Sociálny dialóg:

Štúdia: Uplatňovanie kolektívnych pracovných vzťahov podľa Zákonníka práce, kolektívnych zmlúv a iných dohôd uzatváraných medzi zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov v SR (2008):

http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2008/Barosova/Skvarkova_Barosova_Cziria.pdf

Buletín: Výsledky prieskumnej sondy o uplatňovaní kolektívnych pracovných vzťahov v podnikoch na Slovensku (2009):

http://www.sspr.gov.sk/texty/File/bulletin/Bulletin_04_2009.pdf

Minimálna mzda:

Štúdia: Mechanizmy úpravy minimálnej mzdy (2004):

<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/pdf/2004/barosova/Mechanizmy.pdf>

Buletín: Mechanizmy úpravy minimálnej mzdy (2005):

http://www.sspr.gov.sk/texty/File/bulletin/bulletin_1.pdf

Úloha odborov:

Stručná informácia z medzinárodnej konferencie v Slovinsku (14.-16.5.2008) – **Odbory na prelome – oblasť pôsobenia na úrovni podniku a odvetví:**

<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/prezentacie/Slovinsko.pdf>